

Archiv obce Stan

1883 – 1939

Inventář

Číslo EL NAD: 817
Evidenční číslo pomůcky: 345

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	9
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	9
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	10
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	11
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	12
Inventární seznam.....	13

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Organizaci místní samosprávy, převedením pravomocí do rukou obcí, předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Následoval zákon o provizorním zřízení obecním č. 170/1849 Ř. z. ze dne 17. března, který zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde vrchnost doposud zastupovali venkovští rychtáři a konšelé, pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy. Stále ještě omezené obecní pravomoci zaručily obcím alespoň základní práva, mezi něž patřila práva: svobodné volby zástupců, domovské, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejnit veřejně výsledky obecního hospodaření a zveřejnění jednání obecních zástupců. Jednalo se o zlomový počín, vyvolaný zejména tlakem na politickou situaci ve státě. Zprvu udílená samostatnost zemská přenesla se na úroveň krajskou, okresní a obecní. Přestože by se tak mohlo zdát, že majitelé dosavadních panství tím přišli o řadu výhod, opak je skutečností. Mohli snáze uplatnit svůj vliv především tam, kde jej potřebovali využít nejvíce. Postupně mohli získat kontrolu nad obcemi a později nad celými okresy.

Shora uváděná zákonná úprava, takzvané Stadionovo prozatímní obecní zřízení, vycházela z uvozovacího patentu a v něm uvedeného hesla, že základem svobodného státu je svobodná obec. Zákon jej zachovával tak, že hovořil o obcích místních, okresních a krajských. Skutečně platnými se však staly pouze předpisy o obcích místních.

Obce se staly nejnižším článkem místní samosprávy. Obvod těchto obcí se shodoval s katastrálním územím. Novým prvkem se stalo zavedení pravidla, že každé sídliště se muselo stát obcí či součástí obce nazývané osadou. Dřívější rozdíly mezi sídlišti různých stupňů byly zachovány pouze v názvoslovích těchto obcí, jako města, městyse čili městečka a vesnice či vsi. Každá obec náležela do určitého soudního a politického okresu a každá osoba musela patřit do evidence některé obce. Pokud některé z obcí nesplnily zákonné požadavky, mělo se přistoupit k jejich sloučení s jinou obcí, přestože by s tím dotčená obec nesouhlasila.

Stadionovo zřízení rozlišovalo dvojí působnost obce. Obec se měla starat především o svoje vlastní záležitosti, obecní zřízení tehdy hovořilo o přirozené působnosti obce. Ve své působnosti nemohla být obec omezována mimo zákonem uváděné případy. Jakýmsi protipólem přirozené působnosti obce se stala působnost přenesená. Tato působnost zahrnovala obstarávání určitých veřejných věcí, které obci nařizovala státní správa.

V každé obci se povinně zřídily dva orgány, obecní výbor a představenstvo. Obecní výbor volený na tři roky představoval kolegiální orgán a rozhodoval většinou hlasů. Disponoval však pouze usnášecí a dozorcí mocí, bez možnosti použít moc výkonnou. Užším orgánem, voleným právě z členů obecního výboru, se stalo obecní představenstvo. Skládalo se ze starosty a alespoň dvou radních. Nepředstavovalo ovšem kolegium, radní vytvářeli jen pomocný a zastupující orgán v době starostovy nepřítomnosti v úřadu, samotný starosta se stával výkonným orgánem, který prováděl usnesení obecního výboru.

Nad samosprávnými orgány se zavedla instituce dozoru a starosta mohl využívat práva prozatímního odložení výkonu rozhodnutí obecního výboru, pokud to odporovalo zákonům nebo mohla být způsobena škoda obci samotné. V roce 1850 došlo k rozšíření dozorcí moci a místním obcím přibyla policie. Nadřízený okresní úřad měl dohlížet na práci starosty v oboru

místní policie patřící do přirozené působnosti obce. V nutných případech pak uváděl věci do pořádku. Vláda mohla obci kdykoliv výkon místní policie odejmout a zabezpečit její činnost za pomoci vlastních orgánů.

Vlastní činnost obecní samosprávy začala v roce 1850, kdy byly aktivovány nově zřízené státní politické úřady. Došlo k územní reformě obcí a obecní samospráva se posléze stala skutečností.

K vydání dalšího obecního zřízení došlo v roce 1859, v platnost vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu a navíc nastalo odstranění veřejnosti jednání orgánů obecní samosprávy. Po vydání Říjnového diplomu docházelo k postupnému odstranění zásahů do samosprávy. V roce 1861, po volbách do obecních orgánů, v nichž zvítězili ve většině měst v Čechách čeští zástupci, byla veřejnost jednání zavedena opět. Rok poté vstoupil v platnost rámcový říšský obecní zákoník jako výsledek jednání mezi vládou, snažící se dostat obce pod větší kontrolu, a mezi parlamentem. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a řád volební pro Slezsko, o rok později také pro Moravu a Čechy č. 7/1864 Z. z. Tato zřízení se vztahovala na všechny obce příslušné země s výjimkou statutárních měst. Každá nemovitost musela náležet do svazku některé obce. Samosprávné obce se mohly slučovat a rozlučovat a za určitých okolností měnit svoje hranice, o čemž však s konečnou platností rozhodovaly zemské sněmy.

Obecní zřízení rozlišovala dva druhy občanů do obce náležejících. Jednalo se o skupinu osob spojenou s obcí na základě jakéhosi hmotného svazku či o skupinu osob přespolečných. Je zřejmé, že prvně uváděná skupina disponovala všemi výhodami, které jí ze zákona příslušely, avšak nejdůležitějším právem bylo právo volební.

Voliči oprávnění k volbě volili na tříleté funkční období obecní výbor. Počet členů výboru se odvíjel podle zalidněnosti obce a v Čechách se pohyboval mezi osmi a 36 členy, na Moravě od sedmi do 30 členů. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a obecního radního. Počet členů obecního představenstva nesměl přesahovat třetinu členů obecního výboru, počet radních však nemohl klesnout pod dva. Obecnímu výboru se v této době občas říkalo obecní zastupitelstvo. Každý volitelný a řádně volený občan byl povinen volbu přijmout, výjimky z tohoto pravidla byly přesně stanoveny.

Obec, její činnost a veškerý život v ní tak v podstatě existoval v nezměněné podobě téměř do roku 1918, kdy se po vzniku nového, samostatného státu přijala zcela odlišná opatření pro obecní samosprávu.

Základním pravidlem pro chod obce po roce 1918 zůstal nadále předpoklad, že o obecních záležitostech může rozhodovat pouze osoba, která přispívá na udržování obecního hospodářství, avšak vyvstala potřeba řešit situaci s volebními řády. Na počátku roku 1919 tak vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení, zákon č. 75/1919 Sb. o řádu volení v obcích a zákon č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení.

Volební řád představoval výsledek dohody občanských stran se sociální demokracií a přinášel značnou demokratizaci. Přiznával totiž všeobecné, rovné, tajné a přímé hlasovací právo při volbách do obcí všem osobám, které měly v obci alespoň tříměsíční trvalé bydliště, a které nebyly určitým způsobem diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní volební právo se přiznávalo osobám ve věku od 26 let a volený musel alespoň jeden rok v obci bydlet. Volilo se na základě kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení. Volební období se prodloužilo na čtyři roky, v roce 1933 na šest let, aby se sjednotila délka volebních období

s ostatními samosprávami. Vznikly obecní finanční komise, v nichž jednu polovinu představovali zástupci zvolení obecním zastupitelstvem a druhou zástupci jmenovaní okresním úřadem. Jednalo se tak především o kontrolu ze strany státu, který si v obcích nepřál převahu socialistické většiny, která by mohla volně nakládat s obecními prostředky. Komise mohly kontrolovat veškeré obecní hospodaření a odvolávat se proti všem usnesením obecního zastupitelstva finanční povahy.

Zákonná novela obecních zřízení rozeznávala tyto řádné orgány obcí: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu, případně jeho náměstky a komise.

Obecní zastupitelstvo nahradilo dřívější obecní výbor. Jeho zvolení se účastnili všichni voliči oprávnění k volbě a skládalo se z devíti až 60 členů podle počtu obyvatel v obci.

Ze svého středu volilo obecní zastupitelstvo obecní radu, která nastupovala na místo dřívějšího obecního představenstva. Skládala se ze starosty, jeho náměstka či náměstků a členů rady, radních. Počet všech těchto členů činil znovu jednu třetinu obecního zastupitelstva, proto se stanovil počet jeho členů na devět, aby rada byla nejméně tříčlenná. Plnila totiž také funkci obecního trestního senátu, a tento musel být nejméně tříčlenný, tvořil jej starosta a dva radní.

Došlo k jasnému vymezení významu obecní rady, totiž že obecní rada tvoří sbor, který se za předsednictví starosty usnází na všech věcech, jež podle zákona nebo podle zákonných nařízení nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu. Toto ustanovení utvářelo z rady primární orgán obce.

Obecní zastupitelstvo volilo ze svého středu rovněž starostu a jeho náměstka, v obcích s počtem převyšujícím 24 členů zastupitelstva se volili náměstci dva. Volba starosty nemusela být potvrzena státem, zákon č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích však stanovil, že volbu starosty schvaluje státní úřad. Pokud státní úřad volbu starosty a jeho náměstků nepotvrdil, pozbývala tato volba platnost a obecní zastupitelstvo bylo povinno uskutečnit volbu novou. Kdyby se však zastupitelstvo zdráhalo provést novou volbu, pozbývala by platnosti také volba členů obecního zastupitelstva. Politický úřad jmenoval do čela obce správní komisi a v příhodné době vypisoval novou volbu obecního zastupitelstva. Podle shora psaného je jasně viditelné, že těmito ustanoveními byla obecní samospráva značně okleštěná. Státní úřady nezavazoval žádný termín k vypsání nových voleb obecního zastupitelstva.

Právem obcí bylo zřizovat si poradní a přípravné sbory ve formě komisí.

Nejdůležitějším orgánem, v jehož rukách spočívala rozhodující moc, byla obecní rada. Její zasedání byla neveřejná a konala se poměrně často. Obecnímu zastupitelstvu byly vyhrazeny pouze některé věci, schvalovalo zejména obecní rozpočet, jeho schůze se měly konat alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. K určitým funkcím starosty patřilo svolávání schůzí obecní rady a obecního zastupitelstva, zastupování obce navenek apod.

Mezi mimořádné orgány obce patřil vládní komisař nebo správní komise. Pokud zemský úřad rozpustil zastupitelstvo, bylo povinností příslušného okresního úřadu stanovit pro obec přechodný orgán (komisař, správní komise). Tento mimořádný orgán vedl správu obce do řádné volby a dosazení nově zvoleného zastupitelstva. Pravomoc přechodných orgánů zůstala omezena na běžné záležitosti a kromě toho směl provádět pouze neodkladné akty, jejichž prodlením by mohla obci vzniknout škoda.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 – 1945 se charakter veřejné správy výrazně odlišoval od předešlého. V odtržených pohraničních částech republiky vstoupil v

platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Na protektorátním území vznikly správní orgány řídicí se poněkud upravenou verzí týchž zákonů. V pohraničí převzala dočasně, do 20. října 1938, veškerou výkonnou moc armáda. Z jejího pověření vedli armádní zástupci veškeré existující správní orgány.

Nejdůležitějším obdobím ve vývoji sudetské správní organizace byla krátká doba od 21. října 1938 do 30. dubna 1939. Došlo k přijetí významných zákonných opatření a vybudování celé správní sítě. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Ve správě obcí se zavedl tzv. vůdcovský princip a správu obce tak zastával pouze starosta. Stálými zástupci starostů se stali přidělcenci (Beigeordnete). První přidělenec byl podle zákona prvním a stálým zástupcem starosty, zbývající přidělcenci byli stálými zástupci pouze ve svých pracovních oborech (sociální péče, policie, zdravotnictví, školství apod.), starosta však mohl vztáhnout každou z těchto záležitostí na sebe. Další obecní orgán představovali obecní radové obstarávající trvalý kontakt mezi obecní správou a ostatními obyvateli. Jednalo se o nejméně 12 a nejvíce 36 členů a zákon stanovil, ve kterých záležitostech se musí starosta s obecní radou poradit. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu a přidělcence v určitém správním oboru nebo jiné speciální otázce. K obecním orgánům patřila také porada obecních radů a poradců. Starosta je zval v přiměřené lhůtě k poradě a oznámil jim její důvod.

O zajištění vzájemné symbiózy mezi obecní správou a nacistickou stranou se staral zmocněnec NSDAP. Ze zákona požíval značného vlivu na správu obce, aby dohlédl na správnou interpretaci nacistických zájmů ve svěřené obci. Starosta a přidělcenci z povolání vykonávali svůj úřad 12 roků, pokud se jednalo o úřad čestný, krátka se doba na 6 roků.

Činnost obecních úřadů zanikla v roce 1945, kdy byly nahrazeny soustavou národních výborů. V pohraničí navazovaly na obecní úřady místní správní komise jmenované postupně v letech 1945 – 1946.

Název vsi Stan, situované přibližně 10 kilometrů jihozápadně od Bezdržic, si je možné vyložit dvěma různými způsoby. Mohlo vzniknout z osobního jména Stan (později snad Stanislav) či z podstatného jména stan, ve smyslu stanoviště, obydlí, příbytek, prostě místo, kam se lze uchýlit (postavit, stát) před nepřízní počasí. Mezi latinským a českým názvoslovím vsi panovala shoda, kdy bylo používáno pojmenování Stan. K německým názvům patřily Ksstan, Gstam a Gstom.

První písemná zmínka o vsi se pojí s rokem 1355 a zároveň se jménem Oldřicha ze Stanu. V letech 1355 – 1368 vlastnili tamní vladyské sídlo Bušek a jeho synové (písemně prokázání dva z nich Volkmar a Bušek v roce 1361). K roku 1377 se váže jméno Oldřicha z Třebel seděním na Stanu. Ves se patrně stala rodovým jménem pánů z Třebel, příbuzensky spjatých s rodem pánů ze Svojšína. V letech 1379 – 1380 je možné číst o bratřích Benedovi a Oldřichovi ze Stanu a ze Svojšína. Jako majitel vsi vystupoval Oldřich z Třebel seděním na Stanu v letech 1383, 1385 a 1387. Nelze vyloučit, ale také prokázat, že mezi lety 1387 – 1454 náležela ves stále k majetku pánů ze Svojšína, protože teprve v uváděném roce 1454 je uvedeno, že ves patřila Mikuláši z Ošelína seděním ve Stanu. Po téměř staleté odmlce je ves znovu uváděna v roce 1546, a to jako příslušenství švamberského panství. V tomto období vlastnil panství Švamberk (Krasíkov) Wolfgang mladší Krajíř z Krajku a na Točnice. Pro účast na povstání stavů o ně však v roce 1547 Krajíř přišel a v roce 1548 jej získal Jeroným

Šlik z Holíče na Rabštejně. Jeho syn v roce 1569 odprodal zchudlé a ztenčené panství Krasíkov největšímu z věřitelů, Jáchymovi ze Švamberka. V roce 1659 vymřela kynžvartská linie Švamberků a majitelem bezdružického panství, které zakoupil od vdovy po posledním Švamberkovi, Janovi Bedřichovi, Maří Magdaleně rozené z Donína, se stal Jan Kryštof Ferdinand z Heissensteinu na Starhembergu (ještě v roce 1677 odprodal Jan Kryštof Ferdinand díl Trpísty – Třebel paní Marii Terezii hraběnce Collalto). Po jeho smrti, v roce 1693, bylo panství rozděleno mezi pozůstalé tři dcery. Krasíkov/Švamberk (společně se vsí Stan) dostala Zuzana Antonie, manželka Jana Josefa z Vrtby, která k němu získala ještě statek Gutštejn od své sestry Elišky, Bezdružice připadly Marii Kateřině, která je v roce 1697 prodala děkanovi kapitul v Bamberku a Würzburgu Jiřímu Jindřichovi Stadionovi

V roce 1712 odprodal Jan Josef z Vrtby značně sešlé a částečně vyhořelé statky Cebiv, Gutštejn a Krasíkov, kdysi téměř celé švamberské panství, Maxmiliánu Karlu Löwensteinovi. Výše uváděným krokem došlo ke znovusjednocení celého bezdružického panství pod jednoho majitele. Po roce 1768 bylo panství rozděleno podle dřívějších správních celků (statků), přičemž v jejich rámci došlo ještě k dalšímu, detailnějšímu dělení. Ves Stan se ocitla pod správou statku Krasíkov – Lestkov. Tento stav setrval do roku 1850, kdy došlo ke zrušení patrimoniální správy.

Územní a správní kompetence obecní samosprávy ve Stanu se vztahovaly na obec Stan a osady Dolní a Horní Víska.

Od roku 1850 patřila obec Stan pod nově zřízené hejtmanství v Plané a současně, do roku 1862, pod správu Krajského úřadu v Chebu. Zároveň se vznikem politických okresů vznikly v roce 1850 také okresy soudní. Obec Stan se stala součástí nově vytvořeného soudního okresu Bezdružice (zůstala v něm až do roku 1945). Při další reorganizaci správy v roce 1855 byla sloučena politická a soudní správa a vznikl Smíšený okresní úřad Bezdružice, jehož součástí stal také Stan. K definitivnímu rozdělení politické a soudní správy došlo v roce 1868, kdy se ves stala součástí Okresního hejtmanství v Teplé. V roce 1902 přešly všechny obce soudního okresu Bezdružice pod politický okres Planá. Po připojení k německé „Třetí říši“ okres Planá zanikl a od roku 1939 obec spravoval tzv. Landrát v Teplé.

Přestože se z archivního souboru AO Stan dochovalo zanedbatelné množství písemného materiálu, jeho důležitost je nesporná. Jediný a stěžejní informační zdroj představuje pamětní kniha obce (inv. č. 1). Kniha obsahuje 292 popsaných listů, což je z hlediska archivů obcí naprostým unikátem. Zakladatel a zároveň první pisatel knihy (učitel Franz Paul) zvolil ojedinělý způsob pořizování záznamů, na jejichž hodnotu pak navázali jeho pokračovatelé. Neopomněl také odcitovat literární prameny, ze kterých čerpal nejen v úvodní všeobecné kapitole o obecní historii, ale které se promítly do obsahu téměř celé pamětní knihy. Mezi výčtem všech těchto zdrojů je potřeba upozornit na „obecní archiv“ a „obecní poznámky“, z čehož je patrné, že do založení řádně vedené pamětní knihy disponovali obecní úředníci neobyčejně bohatým a historicky cenným písemným materiálem. Samotnou knihu tak lze bez nadsázky označit za historickou výkladovou encyklopedii regionu Lestkovsko s přímým důrazem na obec Stan a její osady. Na základě informací v pamětní knize se podařilo sestavit úplný přehled obecních starostů.

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Josef Baumgartl	1851	1868
Jakob Brich	1868	1870
Michl Schill	1870	1874
Josef Brich	1874	1877
Georg Albrecht	1877	1886
Wenzel Baumgartl	1886	1886
Franz Rohr	1886	1887
Georg Albrecht	1887	1889
Jakob Fischer	1889	1894
Franz Josef Lösch	1894	1899
Josef Karnoll	1899	1903
Wenzel Ebenhoch	1903	1906
Franz Heidl	1906	1923
Franz Josef Lösch	1923	1927
Franz Josef Biebl	1927	27. 9. 1931
Franz Josef Biebl	27. 9. 1931	2. 2. 1932
Isidor Karnoll	1932	1945

K výčtu obecních starostů je možné doplnit následující informace. První starosta Josef Baumgartl zároveň naposledy zastával post obecního rychtáře v období patrimoniální správy. Po zrušení patrimoniální správy byl úřad nejvyššího úředníka obce označen jako úřad obecního představeného s možností obměny tohoto označení za úřad obecního starosty.

Po volbách do obecního zastupitelstva (27. září 1931) byl do čela obce zvolen Isidor Karnoll. Proti jeho vítězství ve volbách byla vznesena stížnost na Okresní úřad v Plané, který jeho jmenování nepotvrdil a do vyřešení celé situace se do úřadu dočasně vrátil Franz Josef Biebl. Dne 2. února 1932 však okresní úřad stížnost definitivně zamítl a funkce se tak mohl ujmout řádně zvolený starosta Isidor Karnoll.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

S ohledem na skutečnost, že se nezachovaly žádné záznamy o tom, za jakých okolností (pokud vůbec) probíhaly na MNV Stan (jako nástupci obecní samosprávy) dohlídky spisovny, nelze určit, jakým způsobem se dochovaný materiál ocitl v tehdejším okresním archivu.

S účinností od 1. ledna 1964 se obec Stan sloučila s obcí Lestkov a tím byla kapitola její samostatnosti uzavřena. V případě, že existovaly jakékoliv záznamy z obecních dohlídek do tohoto období, musely být přejaty nástupnickým MNV v Lestkově. Na přelomu 60. a 70. let 20. století došlo v budově MNV Lestkov k rozsáhlému požáru, při kterém vzala za své také

spisovna MNV Lestkov. Lze předpokládat, že stejný osud postihl také evidence a materiály přivezené ze spisovny ve Stanu.

Dále zůstává neobjasněno, jakým způsobem (pokud vůbec) byla v okresním archivu zaevidována německá pamětní kniha a mapa obce. V průběhu 70. let došlo k jejímu zařazení do sbírky kronik s evidenčním listem JAF 450 (mapa obce zůstala nezaevidována). Po rozpuštění uměle vytvořeného archivního souboru Sběrka kronik EL JAF 450 v roce 2001 byly pamětní kniha a mapa obce zařazeny mezi písemnosti německého původce. V návaznosti na předešlé došlo k založení nového archivního souboru AO Stan s EL JAF 817.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Před zahájením pořádacích prací na archivním souboru AO Stan došlo ke korekci rozsahu a množství materiálu. Původní stav na evidenčním listu JAF vykazoval 0,06 bm. V průběhu pořádacích prací se v pamětní knize obce podařilo objevit několik písemností (několik jednotlivých listů).

Materiál archivního souboru AO Stan pochází z let 1883 – 1939. Jedná se o 1 úřední knihu, 1 kartón a 1 mapu o celkové metrži 0,15 bm.

Vzhledem k umístění obce v oblasti s převažujícím německým obyvatelstvem je v dochovaných písemnostech užíván německý jazyk.

Archivní soubor byl uspořádán podle metodického návodu pro pořádání archivních souborů obcí.

V archivním souboru se nalézají písemnosti I. (inv. č. 1) a II. kategorie.

Fyzický stav materiálu je dobrý.

V archivním souboru AO Stan byla provedena vnitřní skartace (Protokol o vyřazení dokumentů ve vnitřní skartaci č.j. SOAP/090-0071/2009-40.02 a schválený č.j. SOAP/008-0766,0767,0769,0771-0773/2009), při které bylo vyřazeno jedno razítko (viz otisk), původně k archivnímu souboru přiřazené v dřívějším období. Při inventarizaci bylo toto razítko identifikováno a určeno jako materiál českého původce (MNV Stan). Archivní soubor MNV Stan ovšem fyzicky neexistuje. Bylo by tudíž neúčelné zakládat tento archivní soubor kvůli přesunu razítka ke správnému původci a vzápětí jej opět rušit. Zpracovatel se proto rozhodl pro vyřazení razítka vnitřní skartací v rámci inventarizace archivního souboru AO Stan.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Pamětní kniha obce inv. č. 1 se řadí k nejhodnotnějším a nejlépe koncipovaným pamětním knihám archivů obcí, dochovaným ve Státním okresním archivu Tachov. Představuje jedinečný soubor neopakovatelných informací a může být vhodným doplňkem při studiu historie v rámci celého regionu.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v únoru 2009 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 22. června 2009

Miroslav Vetrák

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Adressbuch Heimatkunde, Führer, Sagenschatz für den politischen Bezirk Plan-Weseritz und Umgebung. Plan : Deutscher Heimatverlag, 1926

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida : Verlagsanstalt Albert & Hanselik, s. d.

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1849

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1864

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850 – 1970, 1978

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1919

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1920

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1933

Seznam míst v království Českém, 1913

Státní oblastní archiv Plzeň : Průvodce po archivních fondech. Svazek 3. Praha : Archivní správa ministerstva vnitra ČSR, 1976

Über Grenzen hinweg : Geschichte, Land und Leute des Plan – Weseritzer Bezirkes Tirschenreuth und Mährling, Tirschenreuth : Druckerei und Verlag Nickl, 1984

Übersicht der in Folge a. h. Gutschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten provisorischen Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen, 1849

II. Literatura

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

JANOUSHKOVEC, Jiří. Soupis kronik z okresu Tachov : uložených v okresním archivu, *Sborník okresního muzea v Tachově.* 1978, číslo 11.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce : Příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu, *Archivní časopis : zvláštní příloha.* 1999, roč. 49.

PROFOUS, Antonín – SVOBODA, Jan. *Místní jména v Čechách : jejich vznik, původní význam a změny.* Díl IV. S – Ž, Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1957.

PROCHÁZKA, Zdeněk – ÚLOVEC, Jiří. *Hrady, zámky a tvrze okresu Tachov 2.* Tachov : Okresní muzeum v Tachově, 1990.

SEDLÁČEK, August. *Místopisný slovník království českého.* Praha : Nakladatelství ARGO, 1998.

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
EL	evidenční list
EL JAF	evidenční list Jednotného archivního fondu
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evíd.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
NAD	národní archivní dědictví
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Nacionálněsocialistická německá strana dělnická)
Ř. z.	Říšský zákoník
Sb.	Sbírka
s. d.	sine dato (bez datace)
SOkA	státní okresní archiv
Z. z.	Zemský zákoník

Inventární seznam

Obecní úřad 1850 – 1945

Úřední knihy

Knihy všeobecné správy obce

1	Pamětní kniha obce	1928 – 1938	K 1
---	--------------------	-------------	-----

Obec a její správa

2	Nařízení týkající se vedení pamětních knih	1921 – 1939	N 1
---	--	-------------	-----

Péče o veřejné ústavy a zařízení

3	Dopis od Německého školského spolku ve Vídni ohledně blížícího se výročí ústředního svazu	1883	N 1
---	---	------	-----

Ostatní materiál

4	Katastrální mapa obce Stan pro potřeby berního úřadu v Bezručicích (Gstom in Böhmen; Steuerbezirk Weseritz; litografirt im K. k. Litografischen Institute des Grundsteuerkatasters nach dem Bestande vom Jahre 1892) 1 : 2880, litografie, kolorovaná, papír podlepený tvrdým kartónem, 20 kusů o rozměrech 32,5 x 26 cm	1892 – 1907	M 1
---	--	-------------	-----

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Archiv obce Stan
Značka archivního souboru:	AO Stan
Časový rozsah:	1883 – 1939
Počet evidenčních jednotek:	3 (1 úřední kniha, 1 kartón, 1 mapa)
Počet inventárních jednotek:	4
Rozsah bm:	0,15 bm (0,04 úřední kniha, 0,08 kartón, 0,03 mapa)
Stav ke dni:	22. června 2009
Archivní soubor zpracoval(a):	Miroslav Vetrák
Pomůcku sestavil(a):	Miroslav Vetrák
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl